

P R Æ F A T I O

EDITIONIS PRÆCEDENTIS. *

NOn hic equidem in laudes meritissimi AUCTORIS hujusce Libri animus est prolixè admodum excurrere. Nemo quippe vel primum Artis Apollineæ consulavit limen, ad cujus aures non pervenerit Clarissimi BOERHAAVE in rebus Medicis admirandæ & omnibus numeris absolutæ peritiæ fama: testantur eam profecto satis superque numerosi, qui quotannis ad celeberrimam Accademiâ Lugduno-Batavam undiq: concurrunt, Discipuli, & inde reduces Præceptoris Incomparabilis nomen ubiqne gentium percelebrant: at vero consummatam Præstantissimi Viri sapientiam Medicam Gnaris omnibus, quibus Docentis præcepta coram haurire non fuit datum, notam utique faciunt eximia, cedroque dignissima ipsius genuina Opera; de quibus autem plura dicere supervacaneum esset, cum omnium terantur, ac teri debeant, manibus. Hinc etiam effectum, ut quidquid sub tanti *Artis Medicæ*

a 2

Anti-

* Editionem istam, tredecim abhinc annis (nimirum ann. 172. Parisiis, apud eundem Bibliopolam) dedi, vivente adhuc BOERHAAVLO. Jam vero *Præfationem*, Operi tunc temporis a me præfixam, hic iterum exhibere, nonnullis mutatis, consultum duxi, annexo insuper ad calcem *Monito de novissima hac Editione*; scilicet ut inde facilius intelligere possint LECTORES, quid in hisce binis Editionibus ipse præstiterim.

Antistitis nomine, five jure, five injuria, typis evulgatur, statim ab omnibus *Medicorum Filiis*, summo cum applausu, & ambabus excipiatulnis. Verum enim vero non parum hercle dolendum est, quod Magni istius Viri *Praelectiones* aliquot, olim habitæ, & ab ejus Auditoribus calamo exceptæ, adeo perperam, quin & propudiosum in modum, non ita pridem publici juris factæ sint; scilicet a Bibliopolis lueripetis, quibus Discipuli, ejusmodi *Manuscripta* mendis scatentia dedere, typis mandatæ. Ea porro ratione lucem prima vice (1723) aspexit, Benevole Lector, hicce, qui tibi iterum sistitur, Liber: quum enim, aliquot retro annis, de *Medicamentorum Viribus* in Academia Lugduno-Batava *Praelectiones* haberet Clarissimus Professor BOERHAAVE; atque hæc primum quidem avidis auribus ab Auditoribus exciperentur, nec segniore calamo, prout quisq; tumultuaria opera Differentis vocem erat affecutus, concrederentur chartis, mox de manu in manum describendo irent, coligerenturque in unum; accidit ut, quatuor abhinc annis, quidam Eximii illius Viri Discipulus, quam istiusmodi *Manuscriptum* haberet, idem in hac Urbe typis excudendum Bibliopolæ tradiderit. Quod quidem Opus, etsi mendis passim refertum, atque BOERHAAVII celeberrimo nomine prorsus indignum, avidissime tamen a *Tyronibus Medicis* exceptum est. Quin etiam cum hic

Fœ-

EDITIONIS PRÆCED. v

Fœtus , utut abortivus , tanti AUCTIONIS nomine insigniretur , ideo meruit ut inter ceteros optimæ notæ de *Materia Medica* Libros , nuper ipsum retulerit FRIDERICUS HOFFMANNUS , Professor Halensis famigeratissimus * . Hinc igitur , omnibus paulo post distractis Exemplaribus , quum elapso anno alteram Editionem moliretur Bibliopola Parisiensis , eamque jamjam incepturus esset , rogatus fui ut Operis edendi curam in me fusciperem . Verum enim vero cum non vehementer dolere non possem , quod Viro de *re Medica* , suisque potissimum Discipulis tam bene merito , ut & Præceptori meo , æterno grati animi atque reverentiæ cultu prosequendo , Liber iste prostaret adscriptus , non solum ipsius indignus nomine , sed & crassissimis scatens erroribus ; eapropter , hacce mihi demandata Provincia quo par erat modo functurus , omnem requisitam operam impendere decrevi : ita quidem , ut non modo totum hunc Tractatum , quantum in me esset , mendis expurgarem innumeris ; verum *hiulca quoque loca* , ubi foret necesse , supplerem , *divisiones ineptas* emendarem , *omissas* adderem , omniaque necessaria sedulo præstare anniterer : etiamsi profecto , ad eliminandas inde sordes , fa-

a 3 le-

* Confer *Præfationem de Studio Medico recte pertractando* , & *eius probatissimis Auctoribus* , quam FRIDER. HOFFMANNUS præfixit novissimæ Editioni (ann. 1726.) *Introductionis ad Universam Artem Medicam* HERM. CONRINGII ; pag. 13.

lebrasque complanandas, prima fronte requisitus mihi videretur labor HERCULIS, cui soli datum est *Αὐτῆς Βασίλειον ἑναδαίπειν*. Hoc autem opus lubentius suscepi, quod mihi daretur facilius præstandum; ut pote qui *Manuscriptum* ejusdem *Collegii* possiderem *Exemplar* multo correctius, & nonnihil auctius, quam illud quod typis prima vice mandatum fuit. Porro, quum etiam averet Bibliopola, ut Liber hic auctior aliquo sænore jam prodiret; ideo, votis ejus satisfactorius, nonnulla de *Corporum Elementis* ad initium prælanda, tum quædam de *Solidis & Fluidis nostri Corporis in genere*, nec non de *Vasis ejusdem* in *PROLEGOMENIS* addenda, suisque inferenda locis operæpretium autumavi. Jam vero quandoquidem hæc ex ipsius *AUCTORIS* penu duntaxat, si modo fieri posset, excerpenda mihi viderentur; idcirco ea omnia ex ejus *Collegio Manuscripto de Methodo studendi Medicinæ* deprompsi: quod quidem inutile futurum tunc temporis non arbitratus sum; quum inprimis pleraque ex hocce *Collegio* desumpta, & præsentis inserta *Tractatui*, alibi non existent, egregia sint admodum, atque *Theoriæ Medicæ* plurimum inserviant. Ceterum, licet interea *Collegium* istud (sub hoc titulo, *Methodus discendi Medicinam*) anno elapso (1726) *Amstelodami* fuerit editum, operam tamen & oleum, in iis quæ ex meo deprompsi *Manuscripto*, perdidisse haudquaquam existimo;

fitimo ; quandoquidem hoc impressum Opus (quod ad oras hæc nuper advectum mihi vidisse contigit) adeo turpiter , totque fœdatum errorum monstris in lucem prodierit , ut sane cum Editorum , tum Bibliopolarum , istius farinae Opera typis evulgantium , perfrictam frontem satis demirari non possim , ut hunc Egregium & Incomparabilem Virum tam injuste atque indecore , propter vile lucellum , pessime multare non erubescant ; pessime , inquam , quum enim Eruditi nihil pretiosius habeant & antiquius quam suam famam , num quid iis molestius esse potest , quam si incondita , mendis scatentia , & ex suis *Praelectionibus* perperam corrasa *Manuscripta* , sub ipsorum nomine , ipsisque insciis ac invitis , furtive in lucem edantur ? Hoc igitur , uti summa sit injuria , ita merito non ipsi solum Auctores , quorum nomini ejusmodi Libri adscribuntur , id inprimis ægerrime ferunt , sed & omnes Boni simul abominantur , nec enim leve crimen est , in aliorum labores sibi arrogare divulgandi potestatem . Hinc ergo quid mirum ? quod , crescente quotidie Bibliopolarum inhonesto lucro hiantium audacia , in evulgandis sub clarissimo BOERHAAVII nomine indignis plane Operibus , de hac sibi illata iniuria , nuper in *Nuntiis publicis* identidem conqueri coactus fuerit Vir optimus & moderatissimus . Quin etiam hac de re multo quidem potiori jure hodie conquestus est , quam olim JOANNES-

BA-

BAPTISTA, MONTANUS *Veronensis*,
 Academiae Patavinæ celeberrimus Profes-
 sor; cujus *prælectas Lucubrations* cum ipsius
 evulgassent Discipuli, de hisce sub suo
 nomine editis Operibus verba faciens, “
 „ *hæc* (inquebat) *Dii boni ! ita conscri-*
 „ *buntur, ut, cum mihi quandoque offerun-*
 „ *tur non amplius ut mea recognoscam, ita*
 „ *sunt corrupta, contaminata, & infelicitè*
 „ *explicata.* * „ Licet enim hæc fors fa-
 migeratissimis plerisque Professoribus &
 olim contigerit, & hodie similiter con-
 tingat, istud tamen ipsos multo quidem
 acerbius afficit, quum sua *Prælecta* adeo
 perperam in lucem eduntur, ac intra qua-
 tuor annos non ita pridem evulgata fuere
 tria Præclarissimi BOERHAAVII *Colle-*
gia; scilicet, (α) *de Viribus Medicamen-*
torum: (β) *de Chæmia*; atque [γ] omnium
 novissime, *de Methodo discendi Medicinam*.
 Ego vero longe alius fuissèm mehercule!
 quam ut hujus primi Libri sub Colendis-
 simi Præceptoris nomine typis mandandi
 curam suscipere voluissèm, nisi jam in
 lucem prodiiisset, nec parvo Summi Viri
 dedecore prostaret iste Tractatus: quum
 enim alteram Editionem sine mora dare
 decrevissèt Bibliopola, hæc profecto, nisi
 operam qualemcunque meam collocassèm,
 eadem omnino ac prior evulgata fuisset.
 Non igitur existimo, quenquam ita ini-
 quum fore judicem, ut laborem huncce
 meum

* Vide *Librum MONTANI de Differentiis*
Medicamentorum, &c.

EDITIONIS PRÆCED. ix

meum aut vituperet, aut vilipendat; quum inprimis palam tester, me istud Opus ea duntaxat inductum ratione suscepisse, scilicet, *ut illud celeberrimo BOERHAAVII nomine minus indignum, emaculatus multo quam antea, Tyronibusque saltem innoxium hac vice redderetur.* At enim, ut multa causetur ille qui priorem Editionem hujusce Libri dedit, dicat que præsertim se istud fecisse, *ut ad perfectiorem ejusdem Operis dandam Editionem excitetur Clarissimus Auctor,* (quod quidem prima fronte sufficiens videri posset) nemo tamen inficias ibit, iniquam ædepoli! ac miseram fore Eruditorum sortem, si, gravissimis implicati negotiis, quidquid absonum inconditumque sub eorum nomine, ab aliis editum prodiret, idem ipsi tenerentur evulgare. Hinc igitur si quando ejusmodi *Prælectiones*, utilitatis publicæ gratia, quisquam typis committere gestit, hoc sane nunquam omnino præstare debet, nisi ipsius Auctoris consensu; & quidem tunc temporis, omnem, pro virili parte, operam impendere teneatur, ut Editio castigata & emaculata prodeat in lucem. Sed de his hætenus. Jam vero tempus est ut enarrem ordine, quid in hac Editione ipse præstiterim; hoc enim pacto BENEVOLUM LECTOREM certiore utique faciam, me nihil hic egisse, quod quidem vel *necessarium*, vel *utile* saltem non fuerit.

Primo igitur. Huncce Tractatum typis

niti-

nitidissimis excudendum curavi, nempe; cum requisitis Characterum differentiis Vocum & Argumentorum distinctionibus, &c. de quibus autem omnibus plura dicere necessarium non est; quandoquidem prima fronte conferenti clare pateat, quantum, hoc respectu, inter priorem & hanc Editionem discrimen intersit: cum in illa pleraque, quæ distingui debuissent, incompta, consula, & inconcinna Jaceant.

Secundo. Sermonem paulo tersiorem reddere annifus sum; & ideo Voces aliquot hinc inde deficientes inserui, aliasque mutavi, scilicet ut Sensus clarius, ac Phrasæ aliquanto elegantiores essent: neque tamen in hocce casu Verborum aucupio, Phrasium-ve lenocinio nimis indulgi; utpote veritus, ne Sermonis nitore sectando tempus nimium impenderem; tum quoque præsertim ne hunc in modum Sensus Auctoris forte perturbaretur, vel etiam inverteretur: verum tamen pendente sæpenumero Sensum supplere coactus fui, ne LECTOREM offenderet, aut remoraretur: at vero istud citra necessitatem nusquam præstiti; quin etiam hæc Additamenta, si alicujus essent momenti, intra *binos hamulos*, hunc in modum (), inclusa fuere.

Tertio. Ex *Manuscripto* hujus Operis *Exemplari*, quod ad manus erat, non modo plurima passim emendavi; sed & nonnulla addidi; quæ quidem *hamulis* esse distinguenda non arbitratus sum; nisi ubi-

cun-

cunque manifesti adessent *hiatus* quos ego-
met meo Marte supplere debuerim, ut-
pote qui, cum in Editione priori, tum
in *Manuscripto* meo deficerent, atque ne-
cessario supplendi venirent; sicut videri
potest præcipue pag. 161. 166. 209. 210.
211. 255. 282. 287. 292. 314. 321. 324.
330. 331. 332. 333. 336. 343. 351. 353.
387. 390. 397. 403. 422. hujusce secundæ
Editionis*, & alibi hinc inde, ubi qui-
dem distinctio per *hamulos* modo adest,
modo deficit.

Quarto. Cum optaret Bibliopola, ut
hæc Editio priori fieret auctior, quin &
ad certam molem excresceret; capropter,
ad hoc exequendum, *tria* non inutilia
quidem præstiti. 10. Nonnulla ex *Manu-*
scripto Collegio Auctoris de Methodo stu-
dendi Medicinæ (sicut antea dictum est)
deprompsi; quæ vero singula suis inserui
locis. Sic igitur, in PROLEGOMENIS,
integrum Primum Caput inde conflavi,
[quod quidem etiamsi non magni forte
momenti quibusdam videri posset, illud
tamen ex alio penu vel auctius, vel per-
fectius reddi opus esse non censui]; tum
hinc

* Hæ citatæ paginæ referuntur; in hac *novis-*
sima Editione, ad sequentes: 164. 169. 215. 216.
262. 289. 294. 300. 322. 329. 333. 339. 340. 342. 343.
346. 354. 355. 363. 366. 401. 405. 412. 418. 438.
Porro, in *presenti Editione*, nova adhuc ejusmo-
di existant, præter memorata, Additamenta in
Textu; *binis hamulis* pariter distincta; scil. pag.
132. 133. 156. 157. 229. 241. 300. 317. 319. 347.
354. 392. 475. & aliis hinc inde locis.

hinc etiam Caput Quartum, maxima ex parte, concinnavi, additis ad finem iis quæ Tertium alterius Editionis constituerant; denique mutato Capitis sequentis titulo (quia nempe similis jam fuerat præcedenti datus) viginti *articulos* ibidem inferui, nimirum ab *art. 2.* ad *22.* Et hæc quidem omnia intra duos *hamulos* semper apposui; ne scilicet eum reliquo Textu eadem confudisse viderer, utque Scrupulosis omnibus hoc pacto satisfacere possem. 20. AUCTORUM in Textu citatorum Loca, sive Collationes, minori caractere [discriminis gratia] subjunxi; & quamvis hoc initio factum non fuerit, quoniam tunc temporis minus otii mihi suppeteret, attamen in Tertia Parte, quæ totius Operis est præcipua, illud satis accurate præstitum advertet BENEVOLUS LECTOR, quanquam alicubi forsan omissum reperturus. 30. Annotationes aliquot, & Additamenta circa res præcipuas (& hæc quidem hinc inde, prout operæ-præmium esse arbitratus sum) minori caractere similiter distincta subnexui. In quibus autem omnibus præstandis curam non mediocrem impendi, ne quis subreperet error, utque hæc Tyronibus saltem utilia quadantenus esse possent,

Quinto. Divisiones aliquot ineptas emendavi, neglectasque adjeci. Sic enim Partem Operis Tertiam, quæ jam in PROLEGOMENIS, Cap. XIII. de *Classibus Medicamentorum*, in *Classes* quinque di-

stri-

tributa fuerat , & quæ tamen perperam admodum in tres duntaxat divisa in Operis serio exstabat , [dum scilicet Prima Classis cum Secunda , & Quinta cum Quarta simul confunderentur , adeo ut istud conspicientem statim offenderet] distributione genuina in quinque iterum distinxit . Præterea , in secunda Classe ejusdem Partis , Caput de *Hydragogis* , minus apte itidem in quatuor divisum , ad unum reduxi . Sic etiam , in Tertia Classe , Caput de *Detergentibus* , *Emundantibus* , & *Erodentibus* , cum altero confusum , distinguendum necessario mihi fuit . Plurimas insuper Divisiones , Distinctionesque omittas addidi : quum enim initio singula Capita in *articulos* divisa fuissent in Editione priori , ac istud paulo post omnino neglectum exstaret , quin & Argumentorum distinctioni plerumque consultum non esset , nec unquam Formularum a reliquo Textu discriminis haberetur ratio ; hæc omnia sane mihi fuerunt non perfunctorie quidem interpolanda , atque supplenda .

Sexto . In Erratis tum Typographicis , tum aliis , præsertim si alicujus essent momenti , corrigendis operæ non peperci : Sphalmata quippe multa emendavi , non modo in Figurarum Mathematicarum explicationibus (ubi quidem adeo crassa occurrebant Menda , ut ea profecto vel ignarissimo Tyroni condonari non potuissent) ; at etiam , si quando ne-

b

cesse

cesse fuit, Litteræ in ipsis Schematibus deficientes additæ sunt, atque superflua alibi deletæ. Verum enim vero curam inprimis adhibui quam diligentissime, ubi corrigendi venirent errores in dosibus Medicamentorum; in quibus sane numerosi reperiebantur, & erga Tyrones admodum periculosi: uti quidem videre est, ex. gr., in Capite de *Phlegmagogis*, pag. 215. prioris Editionis, ubi *Gummi-Gutta* a gran. xv. ad scrup. v. præscriptum existat; & in Capite de *Hydragogis*, pag. 233. ubi *Mercurii Dulcis* a gran. iv. ad drachm. ii. dosis ascendit: taceo, brevitate gratia, complures alios eosque graves hujuscemodi errores passim obvios. In his autem omnibus emendandis, non modo probatissimorum quorumque Auctorum adminiculo, sed inprimis Clariss. AUCTORIS nostri *Materia Medica* usus fui; quam etiam, ut & ipsius *Institutiones Medicas*, semper debent conferre Tyrones, dum præsentis Tractatus lectioni operam dabunt, quo melius nempe sensum assequantur, & errores, siqui præterlapsi fuerint, ipsimet corrigere valeant.

Septimo. Indicem Capitum non solum auctiorem multo reddidi, adjectis scilicet Capitum argumentis; sed etiam alterum Indicem Rerum & Verborum locupletissimum ad Operis calcem adjunxi.

Octavo. Denique cum, in hoc expurgando AUGIÆ *Strabulo*, impossibile fere fuerit una vice omnes eliminare sordes, idcir-

idcirco *Errata* tum Typographica, tum alia quoque, sive prætervisa, sive commissa, ad finem annexui; scilicet ut istud Opus, quantum quidem in me esset, utilius atque perfectius eo pacto redderem.

Et hæc sunt, LECTOR HUMANIS-SIME, quæ in hac Editione fuerunt a me præstita: in quibus vero si expetitur attigerim scopum, erit sane de quo non mediocri afficiar gaudio; sin minus, tu ipsemet reliqua supplere dignaberis. Porro quidquid bonum in hujusce Libri Textu inveneris, in omne Præclarissimo BOERHAAVIO jure ac merito arrogare, ipsiusque Tholis appendere utique non dubitabis: verum si quid adhuc minus apte, vel etiam perperam expositum ibidem offenderis, istud profecto non in Præstantissimum AUCTOREM, sed in Discipulorum descendentium negligentiam, ut & incitiam, atque cacographiam, vel in Typographorum sphalmata, precor, refundas. Ego vero [uti jam dixi] hoc sane duntaxat in isto suscepto labore mihi proposui, ut scilicet qualemcunque hanc Editionem clarissimo AUCTORIS nomine minus indignam, emaculationem multo, ac proinde Tyronibus non solum innoxiam, sed & priori longe utiliore, in omnibus, pro virili parte, efficerem. At enim hoc Opus perfectum unquam, vel celeberrimo BOERHAAVII nomine dignum spes utique non est in lucem proditurum esse, nisi

ab ipfomet edatur AUCTORE : quod quidem fiquando contingeret , tunc exi-
 gui & qualifcunq̃e hujufce mei laboris
 jacturam non modo non ægre , fed & læ-
 tiſſime profecto laturus eſſem . Verum
 enim vero , quoniam Præclariffimo Viro
 graviffimis detento negotiis , otium ſup-
 petere non videretur , ut huncce Tracta-
 tum ab ipſo nunc temporis edendum eſſe
 ſpes aliqua daretur ; ideo Spartam hanc
 lubentius in me ſuſcepi , atque , pro meo
 modulo , imparatis ac imparibus licet vi-
 ribus , adornavi . Quam vero exoptandum
 eſſet , ut hunc Librum (utiliffimum
 hercle futurum , ſi ipſius AUCTORIS
 exaratus prodiret calamo) publici juris
 faceret Vir maximus , ac de re Medica ,
 ſuis aureis Operibus locupletata , optime
 meritus ! Quid enim Philiatris utilius nunc
 eſſe poſſet , quam ut ille qui Inſtitutiones
 Medicas , Praximque omnium accu-
 ratiffime docuit hætenus , idem etiam
 Vires & Uſus Medicamentorum expone-
 ret ? Donec autem tanto beneficio Medi-
 cos ſibi obſtringere conſultum duxerit ,
 huncce Summi Viri Fœtum , utut aborti-
 tivum , ne dedigneris , quæſo , BENE-
 VOLE LECTOR ; in eo quippe plurima
 non modo perquam egregia , atque uti-
 liſſima , fed & alibi vix invenienda repe-
 rires : hinc etiam nullus dubito , quin
 fructus haud mediocres exinde percepturi
 ſint Medicinæ Tyrones . His ergo præ-
 fertim offertur iſte Liber , utpote ad ipſo-
 rum

EDITIONIS PRÆCED. xvii

rum usum quam optime redundaturus, imprimis vero si illum una cum aliis, iisque genuinis, Clarissimi AUCTORIS Operibus assidue & sedulo contulerint.

Scribebam *Parisiis*, 13. Januarii,
M. DCC. XXVII.

EDITORIS
MONITUM
DE HAC NOVISSIMA
EDITIONE.

J Am elapsi sunt anni septemdecim, BE-NEVOLE LECTOR, postquam hic Liber prima vice *Parisiis* editus est [a]: Qua vero ratione istud tunc temporis factum fuerit, in præcedente Præfatione [b] dixi. Deinde autem, *Hagæ-Comitum*, [licet titulus ferat *Parisiis*] secunda vice recusus prodiit [c]; quæ quidem assimulata Editio priori omnino similis est, neutiquam vero auctior, & emendatior, quamvis titulus utrumque spondeat. Hanc autem vidisse nondum mihi contigerat, cum, anno sequente 1727., novam dedi, prima & secunda longe emaculatiorem, & auctiorem; cui quoque PRÆFATIONEM, quam in Operis fronte iterum sisto, tum præfixi. Adeoque Editio novissima, quam altera vice nunc præbeo, in ordine quarta est, nisi forsan alibi quædam alia prodierit mihi incognita. Hisce

b 3

præ-

(a) Anno 1723.

(b) Pag. v. & vi.

(c) Ann. 1726.